

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та просторового планування

/ А.М. Мамедов /
19 червня 2021 року

НАВЧАЛЬНА РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Основи римського права»
(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва спеціалізації
	Будівельне та містобудівне право

Розробники

Безклубий І.А., д.ю.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол №12 від 19 червня 2021 року

Завідувач кафедри

(Перегуда С.В.),
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності (НКМС): "Право"

Протокол №3 від 18 червня 2021 року

Голова НКМС

(Сердюк Н. А.)
(підпис) прізвище та ініціали)

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

_____ / **А.М. Мамедов** /
19 червня 2021 року

НАВЧАЛЬНА РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Основи римського права»
(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	<i>Право</i>
	назва спеціалізації
	Будівельне та містобудівне право

Розробники

Безклубий І.А., д.ю.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол №12 від 19 червня 2021 року

Завідувач кафедри _____ (*Перегуда Є.В.*).
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності (НКМС): "Право"

Протокол №3 від 18 червня 2021 року

Голова НКМС _____ (*Гербут Н.А.*)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2019-2020 рр.

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності (спеціалізації)	на Кредитів	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			КП	КР	РГ	Срс				
				Разом	у тому числі									
Л	Лс	Пз	КП	КР	РГ	Срс								
081	Право (Будівельне містобудівне право) та	4,5	135	80	40		40		1		42	3	1	

Шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання: заочна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності (спеціалізації)	на Кредитів	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	Аудиторних			КП	КР	РГ	р				
				Разом	у тому числі									
Л	Лр	Пз	КП	КР	РГ	р								
081	Право (Будівельне містобудівне право) та	4,5	135	20	6		14		1			3	2	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни Навчальна дисципліна «**Основи римського права**» спрямована на можливість пізнання античної правової культури Стародавнього Риму, її впливу на розвиток сучасної юриспруденції, в цілому, та цивілістики, зокрема; підготовку студентів до вивчення ряду основних та спеціальних юридичних дисциплін приватного та публічного права.

Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

Знати історіографічні та теоретичні засади правового регулювання суспільних відносин в Римі; основні принципи, функції, юридичні характеристики правових інститутів римського приватного права; процес рецепції римського права в систему національного права європейських країн; літературні та правові джерела, окремі поняття, терміни, визначення, дефініції, юридичні категорії римського права.

Вміти визначати поняття класичних цивілістичних інститутів; за допомогою правових методів розв'язувати цивілістичні казуси, оперувати приватно-правовими категоріями.

Володіти спеціальною цивілістичною термінологією, навичками застосування латинсько-мовних дефініцій.

Анотація навчальної дисципліни Форми викладання та методи навчання цієї дисципліни спрямовані на проведення правового аналізу системи римського приватного та публічного права. В межах навчальної дисципліни передбачено набуття студентами необхідних загально-теоретичних і спеціальних правових знань про правову культуру Стародавнього Риму та особливості рецепції Римського права в системі сучасного європейського права.

Курс навчальної дисципліни передбачає глибоке вивчення студентами інститутів римського приватного права, спеціальної юридичної літератури, основних правових понять, термінів та дефініцій.

Завдання дисципліни спрямовані на досягнення студентами таких компетентностей як: здатність у відповідності до методологічних засад застосовувати загальні та спеціальні знання з теорії приватного права; здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми цивільно-правового регулювання суспільних відносин; здатність до проведення класифікації та тлумачення цивільно-правових норм.

Предметом вивчення дисципліни «Основи римського права» є: історія та система римського права; особливості феномену рецепції римського права та правового регулювання публічних і приватно-правових відносин; основні конструкційно-догматичні проблеми цивільного права, що зберігають своє науково-практичне значення в сучасних умовах праворозуміння.

Місце дисципліни В системі підготовки фахівців у сфері правознавства навчальна дисципліна «Основи римського права» є однією із ключових складових комплексної підготовки бакалаврів.

Зв'язок з іншими дисциплінами Навчальна дисципліна «Основи римського права» закладає базові знання з основних положень, принципів, правових категорій, понять та термінів, що застосовуються в циклі дисциплін професійної та практичної

підготовки, зокрема «Цивільне право», «Міжнародне приватне право», «Сімейне право», «Житлове право», «Трудове право», «Господарське право» тощо.

Компетенції студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Код	Зміст	Результати навчання
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю. ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ПРН7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами.
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин.
ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ЗК14	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.	ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
СК2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових і державних інститутів.	ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
СК4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.	ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
СК5	Здатність застосовувати знання засад і змісту	

	інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
СК7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів цивільного права.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати: основні принципи, доктринальні засади, правові джерела, окремі поняття, терміни, визначення, дефініції, юридичні категорії та інститути римської держави та права, а також

вміти: розрізняти методи правового регулювання та методи викладання римського права; аналізувати окремі цивілістичні інститути; розв'язувати цивілістичні казуси, оперувати приватно-правовими категоріями; надавати правову характеристику класичним договірним конструкціям; застосовувати латинськомовні терміни та дефініції.

Керівники курсу

Безклубий Ігор Анатолійович

Науковий ступінь: доктор юридичних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри політичних наук і права

Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА

Профіль на сайті КНУБА: http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977

Контакти: (067)3551101

E-mail: bezklubyi.ia@knuba.edu.ua ; doutdes@meta.ua

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення курсу «Основи римського права» здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів над першоджерелами та навчально-методичною літературою, написання індивідуальних завдань (курскових робіт), модульного контролю, складання заліку.

Лекція як провідна організаційна форма навчального процесу вводить в предметне поле публічного та приватного права Риму, знайомить з найбільш важливими проблемами сучасної юридичної науки (світової та вітчизняної), забезпечує системність знань.

Практичне заняття – колективна форма аудиторних занять, активний метод перевірки знань, якому передують лекція і самостійне опрацювання студентами окремих джерел Кодифікації Юстиніана, посібників, підручників, поточних публікацій в друкованих та електронних ЗМІ, власного конспекту лекцій. Під час семінарів студенти виступають з підготовленими доповідями, беруть участь в обговоренні інших доповідей (дискусії), формулюють запитання, виступають з рецензіями, висловлюють власні оцінки, погляди, демонструють вміння та навички правового аналізу новітніх політико-правових процесів та явищ.

Плани семінарських занять для студентів денної форми навчання спеціальності 081 «Право» охоплюють 12 тем з курсу «Основи римського права» і розраховані на 24 години лекційних та 24 години практичних занять. Теми містять окремі питання, що розкривають суть формування основних принципів та системи приватного права Риму.

Для підготовки кожної теми семінарів студентам пропонується список рекомендованої літератури, опрацювання якої дозволить ґрунтовно опанувати відповідну проблематику. Рекомендованою літературою можна скористатися на Освітньому сайті КНУБА, в читальному залі бібліотеки КНУБА, в навчально-методичному кабінеті кафедри політичних наук і права (ауд. 432). Крім того, бібліотека та навчально-методичний кабінет володіють розгалуженими фондами періодичних видань, ознайомлення з якими допоможе студентам актуалізувати отримані юридичні знання.

Під час роботи на семінарі студенти повинні продемонструвати свої знання вільно оперуючи засвоєним понятійно-категоріальним апаратом з римського приватного права. Високу оцінку студент отримує тоді, коли системно логічно висвітлює навчальну проблему своїми словами, користуючись власним конспектом та відповідними записами.

Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево в ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА. Якщо заняття з дисципліни проводить інший викладач, графік консультаційних занять доводиться ним до студентів на початку вивчення дисципліни.

ЗМІСТ КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ПРАВОВА КУЛЬТУРА РИМУ ТА СИСТЕМА ПРИВАТНОГО ПРАВА

ТЕМА 1.

ПРАВОВА КУЛЬТУРА РИМУ

Інтродукція. Система викладання дисципліни. Римське право як предмет вивчення. Мета вивчення римського приватного права. Роль та значення римського права для сучасного юриста. Література з римського права.

Вплив етрусських общин та міст на формування античного полісу Риму. Римська держава: виникнення, розвиток, падіння. Політичний устрій та публічний порядок. Система римського права. Галузі публічного права.

ТЕМА 2.

ПОНЯТТЯ ПРИВАТНОГО ПРАВА

Предмет, суб'єкт та метод римського приватного права. Визначення римського цивільного права та його співвідношення з сучасним цивільним правом України. Співвідношення приватного права та цивільного права Стародавнього Риму та сучасної Європи. Генеза римського приватного права. Інститути римського цивільного права.

ТЕМА 3.

ДЖЕРЕЛА РИМСЬКОГО ПРАВА

Поняття джерел римського права та сучасного права України. Види джерел римського цивільного права (джерела виникнення та змісту, пізнання та правоутворення). Кодифікація Юстиніана (кодекс, дигести, інституції, новели). *Corpus iuris civilis*. Діяльність юристів. Конституції імператорів.

Рецепція римського права в Європі та Україні.

ТЕМА 4.

СУДОВА СИСТЕМА В РИМІ

Приватна саморозправа. Передумови виникнення суду в Римі. Судова система в Римі. Поняття і види судових процесів. Сторони та учасники цивільного процесу. Легісакційний, формулярний та екстраординарний судові процеси.

ТЕМА 5 ВЧЕННЯ ПРО ПОЗОВ

Приватна саморозправа. Передумови виникнення суду в Римі. Судова система в Римі. Поняття і види судових процесів. Сторони та учасники цивільного процесу. Легісакційний, формулярний та екстраординарний судові процеси.

Поняття і види позовів. Особливі засоби преторського захисту. Поняття позовної давності Законні строки. Перерва та призупинення позовної давності.

ТЕМА 6 ОСОБИ

Поняття особи та суб'єкта права. Правосуб'єктність в Римі. Поняття правоздатності. Виникнення правоздатності. Зміст правоздатності. Обмеження правоздатності. Поняття дієздатності. Обмежена дієздатність та частково дієздатні особи. Опіка та піклування. Правове положення окремих верств населення Риму. Поняття юридичної особи та її правові ознаки. Види юридичних осіб.

ТЕМА 7 СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ В РИМІ

Поняття сім'ї у римській державі. Агнатське та когнатське споріднення. Шлюб та його види. Умови вступу в шлюб і підстави розлучення. Конкубінат. Майнові відносини подружжя. Заручини. Посаг. Батьківська влада. Емансипація.

ТЕМА 8 СПАДКОВЕ ПРАВО

Поняття спадкового права. Поняття і види спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Прийняття спадщини.

МОДУЛЬ 2. РЕЧОВЕ ПРАВО ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

ТЕМА 9 РЕЧОВЕ ПРАВО ТА ЙОГО ВИДИ

Виникнення речового права. Поняття речового права. Види речового права. Поняття речей. Види речей. Майно та плоди.

ТЕМА 10 ВОЛОДІННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Передумови виникнення інституту володіння. Поняття володіння та його види. Правові наслідки визнання набувача речей добросовісним і недобросовісним. Набуття та припинення володіння. Захист володіння.

ТЕМА 11 ПРАВО ВЛАСНОСТІ

Поняття права власності. Види права власності. Зміст права власності. Способи набуття та припинення права власності. Захист права власності (віндикаційний позов та негаторний позов).

ТЕМА 12 ПРАВА НА ЧУЖІ РЕЧІ

Поняття прав на чужі речі: виникнення та розвиток. Поняття і види сервітутів. Емфітевзис і суперфіцій. Застава та її форми. (фідуціарна угода, ручна застава, іпотека).

ТЕМА 13 ВЧЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Поняття зобов'язального права та зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язання. Поняття юридичного факту. Зміст зобов'язання. Класифікація зобов'язань. Сторони в зобов'язанні. Заміна сторін у зобов'язанні. Виконання зобов'язання. Наслідки невиконання зобов'язання. Умови цивільної відповідальності.

ТЕМА 14 ЗАГАЛЬНЕ ВЧЕННЯ ПРО ДОГОВІР

Поняття договору. Види договорів. Умови дійсності договору. Зміст договору. Укладення та припинення договору. Представництво.

ТЕМА 15 ОКРЕМІ ВИДИ ДОГОВОРІВ

Вербальні договори. Літеральні договори. Реальні договори (позика, позичка, зберігання). Консенсуальні договори (купівля-продаж; найму речей, робіт, послуг; доручення; товариства). Безіменні контракти та їх види. Пакти та їх види.

ТЕМА 16 ПОЗАДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Поняття та види позадоговірних зобов'язань. Зобов'язання ніби з договорів (квазідоговори). Деліктні зобов'язання. Зобов'язання ніби з деліктів (квазиделікти).

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 15-20 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

1. Основа формування системи римського приватного права.
2. Характеристика основних джерел пізнання римського права.
3. Правова характеристика *Corpus iuris civilis*.
4. Поняття захисту порушених прав.
5. Види захисту порушених інтересів за общинного ладу.
6. Поняття та види судових процесів.
7. Роль судді та претора в судовому процесі.
8. Формування системи позовів у Римі.
9. Правова природа преторського захисту.
10. Поняття позовної давності та законних строків.
11. Поняття правосуб'єктності в Римі.
12. Поняття часткової та обмеженої дієздатності.
13. Співвідношення опіки та піклування.
14. Статус окремих верств населення Риму.
15. Поняття *Collegium*.

16. Поняття та ознаки юридичної особи в Римі.
17. Поняття та види споріднення в Римі.
18. Поняття шлюбу за Модестіном.
19. Поняття заручини та посаг в Римі.
20. Емансипація та умови її настання в Римі.
21. Черги спадкування за законом.
22. Спадкова трансмісія та сингулярне наступництво.
23. Передумови виникнення інституту речового права.
24. Критерії поділу речей на окремі види.
25. Поняття майна та *usufructus*.
26. Способи набуття та припинення володіння.
27. Зміст права власності.
28. Поняття бонітарної та спільної власності.
29. Співвідношення емфітевзису та оренди.
30. Поняття та види застави в Римі.
31. Поняття інституту зобов'язального права та зобов'язання.
32. Критерії класифікації зобов'язання.
33. Поняття та види юридичних фактів.
34. Визначити сторони у зобов'язання.
35. Наслідки невиконання зобов'язання.
36. Умови настання цивільної відповідальності.

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Вивчення дисципліни «Основи римського права» в організаційному плані здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка спрямована на активізацію поглибленого засвоєння студентами інститутів приватного права Риму, його рецепції в Європі та Україні, самостійну творчу роботу з формування власної правової культури.

Рейтингова оцінка з дисципліни – це сума оцінок (балів) усіх видів навчання студентів, які передбачаються навчальною програмою. До них відносяться :

- відвідування лекцій і наявність та якість конспектів лекцій;
- відвідування семінарів та участь в них:
 - а) виступи з доповідями,
 - б) доповнення доповідей,
 - г) вміння формулювати і ставити питання, вести дискусії
- написання та захист індивідуальних завдань.

Модульний контроль проводиться після завершення практичних занять і здійснюється за навчальними матеріалом, що розглядався в курсі. Формою модульного контролю є письмові контрольні роботи, тестування та усне опитування студентів.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали усі види навчальних робіт, передбачених навчальною програмою.

Студенти, які не пройшли модульний контроль, не допускаються до підсумкового контролю (заліку).

За дозволом деканату та за згодою кафедри окремі студенти (при наявності необхідної мотивації) можуть в додатковий час спробувати підвищити свій рейтинг модульного контролю.

При оцінюванні знань студентів використовується чотирибальна шкала оцінювання (5, 4, 3, 2), яка водночас приводиться у відповідність до європейської шкали оцінювання ECTS за таблицею:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти II семестр (залік)

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Сума
ЗМ1	ЗМ2		
35	35	30	100

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Роль кодифікації Юстиніана.
2. Манципація.
3. Види володіння.
4. Умови вступу в шлюб.
5. Набуття та припинення права власності.

6. Поняття спадкування.
7. Відмінність римського цивільного права від римського приватного права.
8. Умови дійсності договору.
9. Спадкування за правом представлення.
10. Право на чужі речі.
11. *Vis maior*.
12. Види речей.
13. Зміст права власності.
14. Спадкова трансмісія.
15. Поняття речей.
16. Виникнення та припинення володіння.
17. Емфітевзіс.
18. Еманціпація.
19. Позовна давність.
20. Поняття права власності.
21. Батьківська влада.
22. Суперфіцій.
23. Спадкування за законом.
24. Підстави припинення шлюбу.
25. Посесорний захист.
26. Новели Юстиніана.
27. Система державного суду.
28. Види зобов'язань.
29. Відмінність кодексу Юстиніана від сучасного кодексу.
30. Поняття володіння.
31. Іпотека.
32. *Culpa*.
33. Відмінність одностороннього правочину від одностороннього договору.
34. Відмінність реальних контрактів від консесуальних.
35. Реституція.
36. Негаторний позов.
37. Основи римської сім'ї.
38. Особливості формулярного процесу.
39. Позадовісні зобов'язання.
40. Поняття суду, судового процесу.
41. Фідуціарна угода.
42. Опіка і піклування.
43. Припинення зобов'язань.
44. Визначення римського цивільного права.
45. Спадкування за заповітом.

46. Стипуляція.
47. Часткова дієдатність.
48. Особливі засоби преторського захисту.
49. Causa.
50. Джерела пізнання римського приватного права.
51. Види володіння.
52. Діяльність юристів - як джерело правоутворення.
53. Види речового права.
54. Підстави виникнення зобов'язань.
55. Відмінність едиктів магістратів від едиктів імператора.
56. Види позовів.
57. Поняття юридичної особи.
58. Відмінність звичаю від звичаєвого права.
59. Майнові відносини подружжя.
60. Поняття зобов'язального права.
61. Види юридичних осіб в Римі.
62. Роль претора у легісакціоному і формулярному процесах.
63. Сторони у зобов'язанні.
64. Ознаки юридичної особи.
65. Вербальні та літтеральні контракти.
66. Види права власності.
67. Сервітут.
68. Спадкування за законом.
69. Інституції Юстиніана.
70. Види консесуальних контрактів.
71. Відмінність речового права від зобов'язального права.
72. Учасники та сторони процесу.
73. Петіторний захист.
74. Система римського приватного права.
75. Засоби забезпечення зобов'язань.
76. Види реальних контрактів.
77. Предмет регулювання цивільно-правових відносин.
78. Обмежена дієдатність.
79. Поняття позову.
80. Суб'єкти римського цивільного права.
81. Поняття договору.
82. Предмет римського приватного права.
83. Поняття делікту.
84. Елементи кодифікації Юстиніана.
85. Конкубінат.
86. Система цивільного процесу.
87. Джерела правоутворення.

88. Поняття шлюбу.
89. Поняття цивільної правоздатності.
90. Поняття зобов'язання.
91. Поняття сім'ї.
92. Рабський пікулій.
93. Наслідки визнання набувача добросовісним і недобросовісним.
94. Особливості легісакційного процесу.
95. Віндикація.
96. Рецепція римського приватного права.
97. Поняття особи та суб'єкта права.
98. Застава.
99. Наслідки невиконання зобов'язання
100. Відмінність договору позики від договору позички.
101. Відмінність захисту володіння від захисту права власності.
102. Відмінність правочину від договору.
103. Емфітевзіс та суперфіцій.
104. Момент переходу права власності за договором купівлі-продажу.
105. Відмінність емфітевзису від оренди.
106. Правосуб'єктність в Римі.
107. Емансипація та батьківська влада.
108. Правове положення окремих верств населення.
109. Умови вступу в законний шлюб.
110. Література з римського права.
111. Вітчизняні та зарубіжні романисти.
112. Черги спадкування за законом.
113. Поняття манципації.
114. Класифікація історичних періодів розвитку римського права.
115. Утворення Риму.
116. Правова культура народів, що утворили Рим.
117. Відмінність односторонніх договорів від двосторонніх.
118. Відмінність контрактів від пактів.
119. Право народів.
120. *Vona fides*.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту

індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.

2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбутись в електронній формі за погодженням із керівником курсу.

Методичне забезпечення

1. Бартошек М. Римское право: (Понятия, термины, определения): Пер. с чешск. – М.: Юрид. лит., 1989. – 448 с.

2. Гарсиа Гарридо М.Х. Римское частное право: Казусы, иски, институты. М.: 2005. - 812 с.

3. Джонаро Франчози Институционный курс римского права. М. 2004. - 428 с.

4. Дождев Д.В. Римское частное право. Учебник для вузов. Издание 2-е, – М.: 2005. - 704 с.

5. Підопригора О.А. Римське приватне право: Підручник для студентів юрид. спец. вищих навч. закладів. Вид. 3 –є, перероб. та доп. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2001.

6. Підопригора О.А., Харитонов Є.О. Римське право: підручник.. К.: Юрінком інтер, 2015 – с. 576.

Додаткова література

1. Бажанов В. Поняття зобов'язання в римському праві та його рецепція в країнах Європи // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 71-75.

2. Безклубий І. Зобов'язання з деліктів у Стародавньому Римі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. № 76, Київ, 2007. – с. 115-117.

3. Безклубий І., Кошиль Ю. Causa правочину в римському праві // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. № 75, Київ, 2007. – с. 10-15.

4. Безклубий І.А., Романченко А.А. Інститут евікції в Стародавньому Римі та цивільному праві України // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2008. – № 5. – с. 44-55.

5. Безклубий І. Шляхом рецепції римського права // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 7-13.
6. Бойко І. Особливості впливу римського приватного права на розвиток цивільного законодавства в Україні // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 28-36.
7. Кодинець А. Безтілесні речі у римському та сучасному приватному праві // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 48-59.
8. Майданик Р. Концепція безтілесних речей: римське право і сучасність // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 37-47.
9. Михальнюк О. Договірне регулювання майнових відносин подружжя у римському приватному праві // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 94-100.
10. Пам'ятники римського права: Закони XII таблиц. Інституції Гая. Дигести Юстиніана. – М.: зерцало, 1997.
11. Підпригора О.А. Римське приватне право: Підручник для студентів юрид. спец. вищих навч. закладів. Вид. 3 –є, перероб. та доп. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2001.
12. Покровский И.А. История Римского права / И.А. Покровский. – Мн.: Харвест, 2002.
13. Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 204.
14. Римское частное право: Учебник под ред. проф. И.Б. Новицкого и проф. И.С. Перетерского. – М.: Юрист, 1994. – с. 544.
15. Рябоконт Є. О. Генеза інституту правонаступництва у римському приватному праві. Право України. 2016. № 2. С. 131-139.
16. Харитонов Є., Харитонova О. Феномен рецепції римського права і суміжні правові явища // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 14-35.

Інформаційні ресурси

1. Савиньї Ф.К. фон. С 13 Система современного римского права: В 8 т. Т. II / Пер. с нем. Г. Жигулина; Под ред. О. Кутателадзе, В. Зубаря. – М.: Статут; Одесса: Центр исследования права им. Савиньї, 2012. – 573 с. http://lib.in.ua/wp-content/uploads/2019/04/Savini_Sistema_sovremennogo_rimskogo_prava_Tom_2.pdf
2. The Digest of Iustinian – Translated by Charles Henry Monro – Cambridge At the University Press. 1904. URL: <https://archive.org/details/digestofjustinia01monruoft/page/n8/mode/1up>
3. Освітній сайт КНУБА. org2.knuba.edu.ua.